

Sygn. akt IV U 172/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 czerwca 2018r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSO Katarzyna Antoniak
Protokolant	st. sekr. sądowy Dorota Malewicka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 8 czerwca 2018r. w S.

odwołania Z. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

z dnia 4 stycznia 2018 r. Nr (...)

w sprawie Z. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy

I. zmienia zaskarżoną decyzję i ustala prawo Z. S. do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy od 01 października 2017r. do 30 listopada 2019r.;

II. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. na rzecz ubezpieczonego Z. S. kwotę 180 (sto osiemdziesiąt) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt: IV U 172/18 **UZASADNIENIE**

Decyzją z 4 stycznia 2018r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S., działając na podstawie art.57 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych odmówił Z. S. prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy wskazując, że komisja lekarska ZUS orzeczeniem z 28 grudnia 2017r. ustaliła, że ubezpieczony jest częściowo niezdolny do pracy od 1 października 2017r., jednakże ubezpieczony nie spełnia pozostałych przesłanek wymaganych do nabycia renty z tytułu niezdolności do pracy, gdyż w 10-leciu przed powstaniem niezdolności do pracy i przed zgłoszeniem wniosku o rentę nie udowodnił łącznie 5 lat okresów składkowych i nieskładkowych, nie posiada łącznie okresu składkowego i nieskładkowego w wymiarze 25 lat, a niezdolność do pracy nie powstała w czasie zatrudnienia albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania zatrudnienia (decyzja z 4 stycznia 2018r. k.12 akt rentowych za wnioskiem z 19 października 2017r.)

Odwołanie od w/w decyzji złożył Z. S. wnosząc o jej zmianę i ustalenie mu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. W uzasadnieniu stanowiska wskazał, że nie kwestionuje ustaleń organu rentowego co do posiadanego stażu ubezpieczeniowego, w tym okresów składkowych i nieskładkowych. Nie zgadza się jednak z ustaleniem organu rentowego, że jest jedynie częściowo niezdolny do pracy oraz z datą początkową powstania niezdolności do pracy.

W jego ocenie jest całkowicie niezdolny do pracy i niezdolność ta powstała wcześniej niż ustalił to organ rentowy (odwołanie k.1-4 akt sprawy).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, wskazując iż zaskarżona decyzja wydana została na podstawie orzeczenia komisji lekarskiej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z 28 grudnia 2018r., która stwierdziła, że ubezpieczony jest częściowo niezdolny do pracy od 1 października 2017r., a także ustalenia, że ubezpieczony nie legitymuje się wymaganym okresem ubezpieczenia, a niezdolność do pracy nie powstała w czasie zatrudnienia albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania zatrudnienia (odpowiedź organu rentowego na odwołanie k.5-7 akt sprawy).

Sąd ustalił, co następuje:

Ubezpieczony Z. S. w okresie od 21 listopada 2000r. do 31 października 2008r. był uprawniony do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy. Prawo to przyznane zostało ubezpieczonemu na jego wniosek z 14 września 2000r., początkowo na okres do 31 października 2002r. (decyzja z 6 lutego 2001r. o przyznaniu renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy do 31 października 2002r. k.26 akt rentowych za wnioskiem z 14 września 2000r.). Wobec dalszego trwania u ubezpieczonego częściowej niezdolności do pracy, prawo to przedłużane było ubezpieczonemu na dalsze okresy – aż do 31 października 2008r. (decyzja z 8 listopada 2002r. o przedłużeniu prawa do renty do 31 października 2004r. k.31 w/w akt rentowych, decyzja z 4 października 2004r. o przedłużeniu prawa do renty do 30 września 2005r. k.41 w/w akt rentowych, decyzja z 24 października 2005r. o przedłużeniu prawa do renty do 30 września 2006r. k.44 w/w akt rentowych oraz decyzja z 27 października 2006r. o przedłużeniu prawa do renty do 31 października 2008r. k.64 w/w akt rentowych). W dniu 10 października 2008r. ubezpieczony wystąpił do organu rentowego z wnioskiem o ustalenie prawa do renty na dalszy okres (wniosek k.72 akt rentowych za wnioskiem z 14 września 2000r.). Po rozpoznaniu powyższego wniosku lekarz orzecznik ZUS, a następnie komisja lekarska ZUS orzeczeniami odpowiednio z 8 grudnia 2008r. i 2 lutego 2009r. stwierdzili, że od 1 listopada 2008r. ubezpieczony nie jest niezdolny do pracy (w/w orzeczenia lekarza orzecznika i komisji lekarskiej ZUS k.76 i 94 akt rentowych za wnioskiem z 14 września 2000r.). Na podstawie powyższego orzeczenia lekarza orzecznika ZUS, decyzją z 16 lutego 2009r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. odmówił ubezpieczonemu od 1 listopada 2008r. prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy (decyzja z 16 lutego 2009r. k.102 akt rentowych za wnioskiem z 14 września 2000r.).

Ubezpieczony odwołał się od powyższej decyzji z 16 lutego 2009r. Sprawa toczyła się przed Sądem Okręgowym w Siedlcach pod sygnaturą akt IV U 183/09. Wyrokiem z 1 kwietnia 2010r. Sąd Okręgowy oddalił odwołanie ubezpieczonego powołując się na ustalenia opinii biegłych z zakresu neurologii, psychiatrii i psychologii oraz lekarza medycyny pracy z których wynikało, że ubezpieczony nie jest niezdolny do pracy fizycznej na poziomie „0” (wyrok Sądu Okręgowego w Siedlcach z 1 kwietnia 2010r. wraz z uzasadnieniem k.45 i 47-48 akt IVU 183/09). Apelacja ubezpieczonego od powyższego wyroku Sądu Okręgowego w Siedlcach została oddalona przez Sąd Apelacyjny w Lublinie wyrokiem z 14 lipca 2010r. (wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z 14 lipca 2010r. k.74 akt IV U 183/09).

W dniu 13 czerwca 2012r. ubezpieczony wystąpił do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. z nowym wnioskiem o rentę z tytułu niezdolności do pracy. Rozpoznając powyższy wniosek organ rentowy skierował ubezpieczonego na badanie przez lekarza orzecznika ZUS, który w orzeczeniu z 3 lipca 2012r. ustalił, że ubezpieczony jest całkowicie niezdolny do pracy do 31 lipca 2014r., a data powstania tej niezdolności to 8 maja 2012r. (orzeczenie lekarza orzecznika z 3 lipca 2012r. k.5 akt rentowych za wnioskiem z 13 czerwca 2012r.). Opierając się na powyższym orzeczeniu lekarza orzecznika, decyzją z 31 lipca 2012r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. odmówił ubezpieczonemu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy wskazując, że ubezpieczony nie spełnia wszystkich przesłanek wymaganych do nabycia renty ,tj. stwierdzona u niego przez lekarza orzecznika całkowita niezdolność do pracy nie powstała w czasie ubezpieczenia ani w ciągu 18 miesięcy od ustania okresu ubezpieczenia – okres 18 miesięcy od ustania ubezpieczenia upłynął z dniem 10 marca 2011r. (decyzja z 31 lipca 2012r. k.10 akt rentowych za wnioskiem z 13 czerwca 2012r.). Odwołanie ubezpieczonego od powyższej decyzji zostało oddalone prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Siedlcach z 7 marca 2013r. w sprawie IV U 771/12 (wyrok z 7 marca 2013r. k.9 akt IV U 771/12 SO w Siedlcach).

W dniu 20 sierpnia 2015r. ubezpieczony wystąpił do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. z kolejnym wnioskiem o rentę z tytułu niezdolności do pracy. Rozpoznając powyższy wniosek organ rentowy skierował ubezpieczonego na badanie przez lekarza orzecznika ZUS, który w orzeczeniu z 7 października 2015r. ustalił, że ubezpieczony jest częściowo niezdolny do pracy do 31 października 2017r., a data powstania tej niezdolności to 1 sierpnia 2014r. - do 31 lipca 2014r. ubezpieczony był uznany przez lekarza orzecznika za całkowicie niezdolnego do pracy – vide: ustalenia akapit wyżej (orzeczenie lekarza orzecznika z 7 października 2015r. k.15 akt rentowych za wnioskiem z 20 sierpnia 2015r.). Opierając się na powyższym orzeczeniu lekarza orzecznika, decyzją z 4 listopada 2015r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. odmówił ubezpieczonemu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy wskazując, że ubezpieczony nie spełnia wszystkich przesłanek wymaganych do nabycia renty ,tj. nie udokumentował 5-letniego stażu pracy w ostatnim 10-leciu przed zgłoszeniem wniosku lub przed powstaniem niezdolności do pracy, a ponadto niezdolność do pracy powstała po upływie 18 miesięcy od ustania zatrudnienia w czasie ubezpieczenia ani w ciągu 18 miesięcy od ustania okresu ubezpieczenia (decyzja z 4 listopada 2015r. k.19 akt rentowych za wnioskiem z 20 sierpnia 2015r.).

W dniu 19 października 2017r. ubezpieczony wystąpił do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. z kolejnym wnioskiem o rentę z tytułu niezdolności do pracy. Rozpoznając powyższy wniosek, organ rentowy skierował ubezpieczonego na badanie przez lekarza orzecznika ZUS, który w orzeczeniu z 21 listopada 2017r. ustalił, że ubezpieczony jest nadal częściowo niezdolny do pracy do 30 listopada 2019r. (orzeczenie lekarza orzecznika z 21 listopada 2017r. k.9 akt rentowych za wnioskiem z 19 października 2017r.). Na skutek sprzeciwu ubezpieczonego od powyższego orzeczenia lekarza orzecznika, ubezpieczony skierowany został na badanie przez komisję lekarską ZUS, która w orzeczeniu z 28 grudnia 2017r. ustaliła, że ubezpieczony jest nadal częściowo niezdolny do pracy, a przewidywany okres trwania tej niezdolności to 30 listopada 2019r. (sprzeciw ubezpieczonego od orzeczenia lekarza orzecznika ZUS k.160-161 akt rentowych – tom dokumentacji medycznej i orzeczenie komisji lekarskiej ZUS z 28 grudnia 2017r. k.11 akt rentowych za wnioskiem z 19 października 2017r.). Zaskarżoną decyzją z 4 stycznia 2018r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. odmówił ubezpieczonemu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy wskazując, że komisja lekarska ZUS powyższym orzeczeniem z 28 grudnia 2017r. ustaliła, że ubezpieczony jest częściowo niezdolny do pracy, jednakże ubezpieczony nie spełnia pozostałych przesłanek wymaganych do nabycia renty z tytułu niezdolności do pracy, gdyż w 10-leciu przed powstaniem niezdolności do pracy i przed zgłoszeniem wniosku o rentę nie udowodnił łącznie 5 lat okresów składkowych i nieskładkowych, nie posiada łącznie okresu składkowego i nieskładkowego w wymiarze 25 lat, a niezdolność do pracy nie powstała w czasie zatrudnienia albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania zatrudnienia (decyzja z 4 stycznia 2018r. k.12 akt rentowych za wnioskiem z 19 października 2017r.)

Ubezpieczony ma 55 lat i wykształcenie podstawowe. Ubezpieczony ukończył kurs spawania (wyjaśnienia ubezpieczonego k.20 akt sprawy IV U 183/09) i przez około 15 lat - przed ustaleniem prawa do renty pobieranej w okresie od 21 listopada 2000r. do 31 października 2008r. - pracował w zawodzie spawacza (świadczenie pracy z (...) w S. z 31 marca 1992r. i świadectwo pracy z (...) Sp. z o.o. w S. z 30 czerwca 2000r. k.5 i 8 akt rentowych za wnioskiem z 14 września 2000r.). Po ustaniu prawa do renty z dniem 31 października 2008r. ubezpieczony nie nabył nowych kwalifikacji i nie podjął zatrudnienia. W okresie od 11 marca 2009r. do 10 września 2009r. i od 21 października 2014r. do 18 kwietnia 2015r. ubezpieczony pobierał zasiłek dla bezrobotnych (zaświadczenie Powiatowego Urzędu Pracy w S. z 24 sierpnia 2015r. k.12 akt rentowych za wnioskiem z 20 sierpnia 2015r.).

Ubezpieczony cierpi na padaczkę z napadami uogólnionymi toniczno-klonicznymi, organiczne zaburzenia osobowości i zachowania u osoby z zespołem zależności alkoholowej z przebytymi epizodami psychotycznymi obecnie bez wytwórczych objawów psychotycznych. Ubezpieczony jest leczony z powodu padaczki z napadami uogólnionymi toniczno-klonicznymi od 2000r., obecnie napady padaczki występują średnio 1 raz w miesiącu. Padaczka stanowi przeciwwskazanie do pracy na wysokości, przy maszynach w ruchu i w wysokiej temperaturze, do pracy w bezpośrednim kontakcie z energią elektryczną i z ostrymi narzędziami, w tym do pracy spawacza. Ubezpieczony od wielu lat jest leczony psychiatrycznie. W 2012r. był wielokrotnie hospitalizowany z powodu objawów urojeniowych na podłożu zmian organicznych w ośrodkowym układzie nerwowym, ostatnio – w 2017r. był hospitalizowany z powodu

objawów abstynencyjnych. W obrazie klinicznym ubezpieczonego wyraźne są objawy organicznego uszkodzenia ośrodkowego układu nerwowego zarówno w sferze emocjonalno-motywacyjnej, jak i poznawczej. Schorzenie pod postacią padaczki oraz występujące u ubezpieczonego objawy psychopatologiczne i stopień ich zaawansowania powodują u ubezpieczonego dalszą częściową niezdolność do pracy (jej początek lekarz orzecznik ZUS ustalił na 1 sierpnia 2014r. - vide: powyższe ustalenia faktyczne), a przewidywany okres jej trwania to 30 listopada 2019r. W okresie po 31 października 2008r. (do tej daty ubezpieczony był uprawniony do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy) u ubezpieczonego nadal występowały napady padaczkowe i w związku z tym był on leczony farmakologicznie. Taki stan powodował, że po 31 października 2008r. ubezpieczony był nadal częściowo niezdolny do pracy zgodnej z posiadanymi kwalifikacjami ,tj. pracy spawacza. Ta częściowa niezdolność ubezpieczonego do pracy istniała do 7 maja 2012r. Od 8 maja 2012r. - w związku z zaostrzeniem w/w zaburzeń psychopatologicznych ubezpieczony stał się całkowicie niezdolny do pracy i niezdolność ta istniała do 31 lipca 2017r. (opinia biegłych neurologa, psychiatry i psychologa k.18-22 akt sprawy).

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego Z. S. podlegało uwzględnieniu.

Zgodnie z art.57 ust.1 i 2 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2015r., poz.748 ze zm.), zwanej dalej ustawą emerytalną renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, który spełnił łącznie następujące warunki: jest niezdolny do pracy, ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy, a niezdolność do pracy powstała w czasie zatrudnienia, albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania zatrudnienia, przy czym ostatniego wymogu nie stosuje do ubezpieczonego, który udowodnił okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiety lub 25 lat dla mężczyzny oraz jest całkowicie niezdolny do pracy. W myśl art.12 ust.1, 2 i 3 ustawy niezdolną do pracy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu, przy czym całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy, a częściowo niezdolną do pracy jest osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji. Z kolei przepis art.61 ustawy stanowi, że prawo do renty, które ustało z powodu ustąpienia niezdolności do pracy, podlega przywróceniu, jeżeli w ciągu 18 miesięcy od ustania prawa do renty ubezpieczony ponownie stał się niezdolny do pracy.

Analizując okoliczności sprawy Sąd doszedł do przekonania, że ubezpieczony spełnia przesłanki do ustalenia prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy od 1 października 2017r. Z przedstawionych wyżej ustaleń Sądu wynika, że ubezpieczony w okresie od 21 listopada 2000r. do 31 października 2008r. był uznany za osobę częściowo niezdolną do pracy i uprawniony do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy. Po dacie 31 października 2008r. organ rentowy odmówił ubezpieczonemu prawa do dalszej renty wskazując na brak dalszej niezdolności ubezpieczonego do pracy. Kolejne zaś wnioski ubezpieczonego o rentę – z 2012r., 2015r. i z 2017r. załatwiał odmownie wskazując - że mimo, iż w okresie od 8 maja 2012r. do 31 lipca 2014r. ubezpieczony był całkowicie niezdolny do pracy, a od 1 sierpnia 2014r. do 30 listopada 2019r. jest częściowo niezdolny do pracy – brak jest podstaw do przyznania ubezpieczonemu prawa do renty wobec niespełnienia przez niego przesłanek dotyczących daty powstania całkowitej niezdolności do pracy (8 maja 2012r.) ,tj. po upływie 18 miesięcy od ustania ubezpieczenia oraz stażu ubezpieczenia. Badając okoliczności sprawy Sąd stwierdził, że ustalenia organu rentowego co do daty powstania u ubezpieczonego niezdolności do pracy – po 31 października 2008r. są niepełne. Organ rentowy ustalił bowiem, że ubezpieczony stał się ponownie niezdolny do pracy od 8 maja 2012r. i była to niezdolność w stopniu całkowitym. Tymczasem z ustaleń Sądu opartych o opinię biegłych neurologa, psychiatry i psychologa wynika, że ubezpieczony zanim stał się całkowicie niezdolny do pracy (od 8 maja 2012r.) był częściowo niezdolny do pracy. Co więcej z opinii w/w biegłych (na k.22 akt sprawy) wynika, że w istocie ubezpieczony po 31 października 2008r. nie odzyskał zdolności do pracy i od 1 listopada 2008r. do 7 maja 2012r. był nadal częściowo niezdolny do pracy zgodnej z posiadanymi kwalifikacjami ,tj. w zawodzie spawacza. Przyczyną tej niezdolności były utrzymujące się u ubezpieczonego napady padaczkowe. Z uwagi na to, że przed Sądem Okręgowym w Siedlcach toczyła się sprawa z odwołania ubezpieczonego od decyzji z 16 lutego 2009r. odmawiającej ubezpieczonemu prawa do renty po 31 października 2008r. i odwołanie to zostało

prawomocnie oddalone (vide: wcześniejsze ustalenia oparte o akta sprawy IV U 183/09) powagą rzeczy osądzonej objęta jest okoliczność, że w dacie wydania decyzji z 16 lutego 2009r. ubezpieczony nie był niezdolny do pracy (na datę wydania decyzji z 16 lutego 2009r. Sąd Okręgowy w sprawie IV U 183/09 badał spełnienie przez ubezpieczonego przesłanek do dalszej renty). Okres po dacie wydania decyzji z 16 lutego 2009r. nie jest natomiast objęty powagą rzeczy osądzonej, stąd też przyjmując ustalenia płynące z opinii biegłych złożonej w niniejszej sprawie, które Sąd w całości podziela i których nie kwestionowały strony, stwierdzić należy, że od 17 lutego 2009r. ubezpieczony ponownie stał się niezdolny do pracy (częściowa niezdolność) i niezdolność ta trwa nieprzerwanie do chwili obecnej (w okresie od 8 maja 2012r. do 31 lipca 2014r. była to nawet całkowita niezdolność do pracy) a przewidywany termin jej trwania to 30 listopada 2019r. W tych okolicznościach zastosowanie w sprawie znajduje regulacja zawarta w art.61 ustawy emerytalnej, gdyż ponowna niezdolność ubezpieczonego do pracy powstała od 17 lutego 2009r., a zatem, od czasu ustania poprzedniej niezdolności do pracy (z dniem 31 października 2008r.) upłynęło mniej niż 18 miesięcy. Wskazać dodatkowo należy, że w 2013r. toczyła się przed Sądem Okręgowym w Siedlcach – pod sygnaturą akt IV U 771/12 sprawa z odwołania ubezpieczonego od decyzji z 31 lipca 2012r. odmawiającej mu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy i w sprawie tej zapadł wyrok oddalający odwołanie (k.9 akt IV U 771/12). Zauważyć przy tym należy, że wówczas ubezpieczony był uznany przez lekarza orzecznika ZUS za osobę całkowicie niezdolną do pracy (od 8 maja 2012r.), a sąd rozpoznający w/w sprawę nie czynił żadnych ustaleń na okoliczność daty powstania tej niezdolności, ani tego, czy przed jej powstaniem ubezpieczony był częściowo niezdolny do pracy. Dlatego obecne ustalenia, że przed 8 maja 2012r. ubezpieczony był osobą częściowo niezdolną do pracy są pierwszymi ustaleniami w tym przedmiocie i nie naruszają powagi rzeczy osądzonej. Podkreślić również należy, że badając, czy ubezpieczony był i jest częściowo niezdolny do pracy należy odnosić się do kwalifikacji ubezpieczonego w zawodzie spawacza. Ubezpieczony ma bowiem wykształcenie podstawowe, ale w efekcie ukończonego kursu i praktyki zdobytej w toku kilkunastoletniej pracy spawacza (przed ustaleniem prawa do renty w 2000r.) ubezpieczony nabył kwalifikacje do wykonywania tego rodzaju pracy, a nie bliżej nieokreślonej pracy fizycznej na poziomie „0”.

Mając na uwadze powyższe okoliczności Sąd na podstawie art.477¹⁴§2 kpc zmienił zaskarżoną decyzję i ustalił, że ubezpieczonemu przysługuje prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy od 1 października 2017r. ,tj. od miesiąca, w którym ubezpieczony wystąpił z wnioskiem o rentę.

O kosztach postępowania orzeczono zgodnie z wynikiem sprawy – na podstawie art.98§1 i 3 kpc w związku z §9 ust.2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015r., poz.1800 ze zm.).